

Det, der bliver.

Herrens Ord bliver evindeligt.
(1. Pet. 1, 24.)

Ham lydige.

Men Menneskene forundrede sig og sagde: „Hvem er dog denne, siden baade Vindene og Søen ere ham lydige“ (Mt. 8, 27).

Det var Jesu Disciple og andre om Bord paa et Skib paa Galilæas Sø, der forbausede spurgte: „Hvem er dog denne?“

En Storm oprørte Søen, tumlede med Skibet og truede Mandskab og Passagererne paa Skibet med Undergang, og disse følte sig afmægtige over for de rasende Elementer.

De saa sig i den Grad truede af Faren, at de gik til Jesus, der laa i Bagstavnen og sov, og bad ham: „Herre, frels os! vi forgaar.“ Han hørte deres Bøn og hjalp dem.

Men — mærkeligt — de ventede noget ualmindeligt af ham, da de bad ham: Herre, frels os! men da han saa staa op og truer Vindene og Søen, og det bliver blikstille, forundres de alligevel. De forbausedes over, at Vindene og Søen adlød ham.

Ogsaa vi vilde have forundret os. De mest oplyste og dygtigste Mennesker i vor Tid vilde blevet bestyrtede over at se de hvinnende Vinde og de oprørte Bølger blive stille, fordi et Menneske bød dem det.

„Ham lydige“ — absolut ingen — anden vilde de have adlydt!

Mennesker har en vis Magt, et frem for et andet og hver paa sin Vis — men Magt til at faa Vindene og Søen til at lyde — den ejer kun han!

Sjemanden har Magt over sit Fartøj og styrer det, hvorhen han vil, og i vor Tid kan man ved Dampens Hjælp gaa imod Vind og Sø, men lige saa lidt nu som da kan han byde over Vind og Sø.

I mange andre Retninger har Mennesker gjort sig Jorden underdanig og taget Naturlovene i deres Tjeneste. Man farer selv igennem Luften som Fuglen, og man sender ved Elektricitetens Hjælp Lyden over en Metaltraad Tusinder af Mile, ja selv gennem Luften uden Traad.

Og saa alligevel staa det fast som da: Vindene og Søen adlyder ham — absolut ham men ingen anden.

Kun „Gud giver Regn og frugt-bare Tider af Himlen“, som Paulus i sin Tid mindede Hedningerne i Lystra om, at han da gjorde.

Men der er noget andet, vi tænker paa ved dette: ham lydige.

Det var ikke blot Vind og Sø, Jesus tvang, hvor disse truede Mennesker paa Livet. Det var ogsaa Sygdom og Synd og Død. Ham maatte alt lyde.

Jesus sagde til den spedalske: Bliv ren, og han blev renset; han sagde til den vækbrudne: Dine Synder forlades dig, og siden: Staa op og tag din Seng og gaa, Sygdommen veg, og Sundhed og Kraft kom i Stedet. Han kaldte paa den døde Lazarus: Kom herud! og han kom. Han blev altid adlydt.

Men han kan og vil ogsaa sige til de Lidenskaber, der raser i stakkels Mennesker i vor Tid og truer dem med Undergang: Ti, vær stille! og de maa være stille. Det gælder netop om at lære at kende Jesus som den, vi kan paakalde i enhver Nød og stole paa, at han vil og kan hjælpe.

Reformationens Maler.

Af H. P. Hansen.

En saadan Fyrste i Tankens og Kunstens Rige som den aandsmægtige Nürnberger Albrecht Dürer eller den form- og farvekraftige Augsburgers Hans Holbein blev den saksiske Fyrste-

maler, vi her har kaldt Reformationens Maler vel aldrig. Men han, der var født i det nordlige Franken, var i Besiddelse af fransk Aandslivlighed og Kunstfølelse, en frisk, from og aaben Natur, som Hoflivet ikke kunde fordærve, og i Besiddelse af en Arbejdskraft, som vi kender fra Malere, der er udgaaet fra det jævne tyske Borgerskab.

Han tør nævnes efter Dürer og Holbein, men hans Lod i Livet faldt langt lykkeligere end deres. Medens den rige Fædrestad var fattig paa Anerkendelse over for Dürer, og den paa Anerkendelse rige Kejser Maximilian stedse var fattig paa Penge, og medens Holbein ved den elendige Henrik den Ottende Hof samlede Guld og Ærenok, men dog sank fattig og miskendt i Graven, var Lucas Cranach stedse den søgte og højtbetalte Hofmaler, den ansatte Raadsherre og statelige Borgmester, den lykkelige Ægtemand og Fader, rig paa Guld og Ære og sluttelig vel rigest i sin Tro paa Evangeliet, som Reformationen bragte for Dagens Lys.

I sit 32. Aar staa Cranach allerede som Mand af Ry og som Mester saa vel i Maleri som Kobberstik og Træsnit, og ved samme Tid kalte Kurfyrst Frederik den Vise ham til Sachsen, hvor der stilledes ham en Række Opgaver navnlig ved Udmykningen af den nyopførte Slotskirke.

Da den unge Maler kom til Wittenberg, var han vel skikket til at bringe den unge Universitetsstad nyt Liv, og omvendt var denne med dens fremragende Lærere, dens Studenter, der snart taltes i Tusindvis, og dens verdensbevægende Betydning sikkert ogsaa Stedet for den aandsfriske, for alt levende mellem Himmel og Jord modtagelige Kunstner; her var der Betingelser baade for Vækst og Virke, og baade som Menneske og Kunstner greb han med begge Hænder ind i Livet, der rørte sig om ham.

Med sin Naturlighed forbandt han barnlig Lidenskab, med mandig Alvor en vis Vemod og med Træk af Strenghed en kostelig Humor. Et Eksempel paa denne sidste har vi i hans Maleri „Jungbrunnen“, hvor man ser ældrende Mænd paa gamle Trækarrer eller bærende paa Ryggen slæbe deres gamle afblegede Hustruer hen til Ungdomskilden, hvor de stiger i Vandet for paa den anden Side at stige op som unge Jomfruer. Her modtages de af unge Kavalerer, der byder dem til Bords ved veldækkede Borde eller parvis spaserer om med dem paa den grønne Eng, medens de gamle Graaskægge, som desværre ikke er bleven foryngede, ikke tør nærme sig deres unge Hustruer og maa betale deres forfængelige Ønske om at faa unge Hustruer med Synet af, at de føres bort af unge Galaner.

Som Luther selv til Aaret 1517 endnu var god Katolik og kun bekæmpede Afladshandelen, saa stod ogsaa Cranach helt i den gamle katolske Kirkes Tjeneste, hvortil godt syntes at kunne forenes med den daværende Humanismens verdslige Aand, som fulgte i den italienske Renaisances Spor. Dette fremgaar ogsaa af de ældste Billeder, vi kender fra Cranachs Haand, saaledes hans i øvrigt smukke og gribende „Hvile paa Flugten til Ægypten“ samt tolv kostelige Træsnit. Paa det ene af disse ses Maria siddende paa en Bænk under et Træ og holder i sit Skød det staaende Kristusbarn, der har et smukt Æble i sin Haand. Josef, der med den ene Arm støtter sig til Træet, betragter i dybe Tanker Gruppen, om hvilke tolv Barneengle slaar en dansende Ring.

Hans Kristi Passion i 14 Træsnit, der ved Siden af dens ærligste Naivitet ogsaa bærer Spor af udsøgt Raahed, saaledes som Soldaterne lægger den for Da-

gen, er helt i Tidens Stil, der præges af den grove folkelige Tone. Ellers er Billederne rige paa mangfoldig og levende Karakteristik, hvad ogsaa gælder Kristusskikkelsen.

Efter at Luther havde brændt den pavelige Banbulle 1520 og dermed ganske brudt med Rom, var ogsaa hans Venners Stilling afgjort, og Cranach ønskede med Haand og Mund frit og offentligt at bekende sin Anskuelse. Luther skrev til Hofpræst Spalatin, som Cranach i et smukt Træsnit havde fremstillet bedende for Kristus paa Korset: „Nu er ogsaa Paven i Billeder stillet over for Kristus under Arbejde, en ogsaa for Lægfolk god Bog.“ Det var en protestantisk Daad af lige saa stor Virkning som Dristighed, som Cranach her udførte. Det var Dristighed af en Maler paa en Tid, da Luther forberedte sig til Rejsen til Worms, at kaste et saadant Værk ud blandt Folket, hvor Kristi Ydmyghed og Taalmodighed, Fattigdom og Himmelfart var stillet i skærende Modsætning til Pavens Hovmod og Herskesyge, Pengebegær og Helvedfart.

Billederne, som Cranach havde tegnet med skarp Pen paa Træblokken og delvis selv skaaet, forsynede Luther med Tekst, dels fra den hellige Skrift, dels fra de pavelige Dekretaler samt korte oplysende Bemærkninger i ægte luthersk Stil.

Titelbladet, der simpelt, men aandrigt, er prydet med Vandmænd og Havfruer ved Foden af to Søjler, lader med sine oven anbragte Løvehoveder ikke ane noget om den bitre Satire, som der Side for Side bydes Paven Bogen igennem.

I første Billede kommer Borgmester, Raadsherre i Pelskaabe, Borger, Folk og Kvinder i Tog ud af Jerusalem og byder Jesus Kongekronen, men han flyver til den nære Skov. Under nedende dette Billede staa det tilsvarende Sted fra Joh. 6; videre: „Mit Rige er ikke af denne Verden.“ Joh. 18. Denne Verdens Konger hersker over dem. Luk. 22, 25.

Paa den modsatte Side sifer Kejseren med Følge i Harnisk paa pausret Hest med den med en Kæde spærrede Port, over hvilken ses et Vaaben med to Nøgler. Paven med sine Kardinaler og bevæbnede Soldater ved Siden af to mod de kommende rettede Kanoner, viser med begge Hænder Kejseren tilbage. Under dette Billede staa: Af Overhøjhed, som vi uden Tvivl har over Kejserdømmet, og af vor Magt er vi Kejserdømmet, en retmæssig Arv. Summa Summarum, intet andet er at finde i Pavedømmets aandelige Ret end at det opfører sin Afgud og Antikrist over alle Kejsere, Konger og Fyrster, som Peter forudsagde, 2. Pet. 2.

Paa det andet Billede ser vi Jesus sidde bundet i Marterkammeret paa en stor Sten, to Knægte presser ham med korslagte Stænger Tornekronen paa Hovedet, medens en tredje med to Knæplær slaar den fast, og en fjerde knæler og aftager haanende sin Hue, end ikke en Hund, der er anbragt i Forgrunden, bekyrrer sig om den lidendes Smerte. Under staa det tilsvarende Skrifted fra Joh. 19.

Paa den modsatte Side ses Paven i Kroningsdragt paa den pavelige Stol, medens to Kardinalbiskopper sætter den tredobbelte Krone paa hans Hoved, og en Biskop med Krumstav og Røses Maria siddende paa en Bænk under et Træ og holder i sit Skød det staaende Kristusbarn, der har et smukt Æble i sin Haand. Josef, der med den ene Arm støtter sig til Træet, betragter i dybe Tanker Gruppen, om hvilke tolv Barneengle slaar en dansende Ring.

opfundet saadanne Løgne mod al Historie og Kundskab; thi det har aldrig været brugeligt, at de romerske Kejsere bar en saadan Krone.

Et fortræffeligt Billede er Fodvaskningen. Peter drager den højre Fod bort fra Bækkenet og peger paa udtrykksfuld Maade paa sit Hoved. Herunder staa Naar da jeg, Herren og Mesteren, har toet eders Fødder, saa er I og skyldige at to hverandres Fødder, Joh. 13, 14.

Paa modsat Side sidder Paven paa en høj Trone under en Purpurhimmel, kronet og velsignende. Ved Siden staa Kardinal, Erkebiskop, Biskop og Pilgrim, medens Kejseren (Maximilian) i dybeste Ydmyghed knælende og med foldede Hænder kysser Pavens Toffel, en Hyldelse, som ogsaa Konge, Fyrste og Herre udviser: Under staa: Antikrist. Paven anstrenger sig for at efterfølge saadanne Tyranner og hedenske Fyrster, der udstrækker deres Fødder til Kys af Folket, at det maa være sandt, hvad der staa skrevet: Alle de, der ikke vilde tilbede Dyret, skulde ihjelslaas. Aab. 13, 15.

Af disse Kys tør Paven rose sig i sine Dekretaler uden Skam. Denne Passionsbog udbredtes i Folket som et Lyn, og den maatte trykkes i flere Oplag samt oversattes ikke blot paa Plattysk, men ogsaa paa Latin. Det manglede heller ikke paa Efterligninger, gode og slette, som den, der førte Tegningernes Tal op til 30, og hvor man paa Titelbladet ser Kristus som Smertesmanden, til venstre den simple Peter med Nøglen og til højre Paven i al sin Pragt og Herlighed. Videre ses Kristus som den gode Hyrde og paa modsat Side Paven med en Penge-sæk, Ulvehovedet med den tredobbelte Krone, og en Hyrdestav, hvorpaa hænger et Fiske-net, og et aftrukket Faareskind, samt en Jøde, der er bragt til Tiggerstaven.

Luther tør sikkert betragtes som Medhjælper ved Cranachs Værk, selv om det nok har været den mere kunstnerisk anlagte Melancthon, som fik Kunstneren til at forbedre de bibelske Billeder. Da Luther paa Wartburg havde fulden Oversættelsen af Ny Testamente, som udkom 1522, lod han Cranach tegne 14 Billeder til Aabenbaringen. Til gamle Testament tegnedes han en Titelfatning med Engle, ridende om et Krusifiks smalt til første Del, der udkom 1524 et Titelblad med Kristi Korsfæstelse, Moses, David og Profeterne samt desuden, Abrahams Offer, Jakobs Drøm, Overgangen over Jordan, Jerikos Indtagelse, Josva og de fem Konger, Samson og Goliath, Absalon hængende i et Træ, David og Batsaba osv.

En værdig Trosbekendelse har han efterladt sig i et fortræffeligt Maleri, fremstillede Syndefald og Forløsning. Det er delt af et, til venstre tørt, til højre grønt Træ, til venstre gamle Testamente til højre Ny Testamente. Til venstre foroven gives Loven, som erklærer Adam og Eva, der findes fornedet, for Syndere, og ved Siden ses Døden, Sydens Sold, liggende i en Grøft. Under Træets Midte sidder en nøgen Mand med foldede Hænder: Mennesket uden Naade. En Profet til venstre og Johannes Døber til højre viser et Billede af den Korsfæstede, der staa ved Siden af et Bjerg til højre. Under Johannes Døber staa: Kristi Vejviser, og under Korset: Vor Retfærdighed. Under Lammet, der staa ved Korsets Fod, er skrevet: Vor Uskyld, osv.

Det maa beklages, at Cranach ikke fik Lejlighed til at udstyre Luthers Oversættelse af Bibelen og Katekismen med det bedste, hans Kunst kunde yde, selv om han nok senere leverede Tegninger til flere Træsnit, som kom til at pryde senere Udgaver af Lutherbibelen.

Da Luther, den gamle Løve, frygteligere end nogen Sinde

før, kort før sin Død endnu en Gang gjorde et Udfald mod Rom i sin lille Bog med Titel: Pavedømmet i Rom, stiftet af Djævelen, saa var Fader Lucas med af hele sit Hjerte og tegnede Titelbladet, hvor Paven af Djævelen i forskellige Skikkelser puttes i det flammende Helvedgab, medens hans tredobbelte Krone aftages.

Seks Aar efter Luthers Død udførte den 81 aarige Maler et Arbejde, hvori han bekendte sin Tro paa Forløsning ved Kristi Blod for hele Verden og bevidnede sin Tilslutning til Reformationen, ligesom han ønskede, at sammenfatte alt, hvad han i sit lange Liv havde elsket, æret, ydet og opnaaet.

Det findes som Alterbillede i Stadskirken i Weimar. I Midten ses Kristus paa Korset, ved hans Fødder staa Lammet og bærer med højre Fod Sejrsfanen, hvorpaa staa skrevet: Se, det Guds Lam, som bærer Verdens Synder. Til venstre ses den Opstandne som Sejrsherre over Død og Djævel, med en Fod paa hver af disse, og støder den sidste et lysstraalende Spyd i Svelget.

Til højre for Korset staa Luther og Cranach, hvilke Johannes Døber viser hen til den Korsfæstede og Lammet.

Luther bærer paa venstre Arm det nye Testamente og peger med højre Haand paa Stedet: Jesu Kristi Blod renses os fra alle Synder osv.

Et langt, virksomt og værdigt Liv baade som Kunstner og Menneske afsluttede Cranach med en god Bekendelse, som en af de ved Jesu Blod forløste døde han med Pencil i Haand under sin Herres Kors.

Med den Naadegave, Gud havde givet ham, var han ogsaa med til at bane Vej for Evangeliet.

Lidt fra Laurens, N. Y.

Det er vel lidt for sent at skrive om Aarsmødet. Jeg var jo i Aar kommen med, og det skal Herrens Navn prises for, thi det var ham, der fik det ordnet saa, at det kunde lade sig gøre. Jeg sender saa her en Tak til alle de gamle Venner, jeg mødte paa Mødet. Og jeg vil slutte den Side af Sagen ved at synges: Lad os vort Møde i Himlen bestemme, muligt paa Jorden vi samles ej mer!

Det var med søre Følelser, jeg saa den gamle Kirke, hvor vi blev ordinerede for 31 Aar siden, og hvor jeg jo for en kort Tid var Præst.

Tidens Tand og Tidens Tummel, Gaar sin Gang og gør sit Værk; Tomme Vognes stærke Rummel, Gør vel, Trommehinden stærk — Men hvor Herren stod ved Røret, Og hvor Livet ej var Tant — Sandhedssøgende fandt Sporet, Evighed til Tiden bandt; Saa mens Aften-Solen daler, Glæmmes Nødens bitre Kvaler, Og af Herrens store Naade Loftes Livets største Gaade. Saa der blev en Tak tilbage For de mange svundne Dage.

Saadan tænkte jeg, da jeg stod ved den gamle danske Kirke i Hutchinson og glad ved at jeg endnu har en lille Gerning i det Værk, som vi blev ordineret til for 31 Aar siden.

Jeg fik saa ogsaa ordnet det saaledes, at jeg fik besøgt min Broder og hans i Sioux City, og fik aflagt et Besøg i min gamle Virksomhed i Scranton, Ia., og kom godt hjem uden nogen særlig Meen af den lange Rejse.

Det tager jo nu en lang Tid for mig at overvinde Følgerne af en saadan Tur, og dog hvor var jeg glad da jeg kom hjem; thi alt var i bedste Orden.

Her kommer jeg saa til det, som er den særlige Grund for disse Linier!

Under mange Samtaler med Venner og bekendte, baade ved Aarsmødet og paa Rejsen, blev jeg opfordret til at fortælle om vort danske Settlement ved Lau-

rens, og om Pastor Christensen, som jo nu bor her. Jeg vil derfor prøve paa at give lidt til Bedste for alle som er interesserede i os herinde.

Pastor Christensen købte et dejligt lille Hus her i Udkanten af vor By og har 5½ Acres Land her lige uden for mit Vindue, saa jeg har den Fornøjelse at se ham hver Dag tage sin bedste Medicin, som er de dejlige varme Solstråler i vort milde Klima. Han købte den Plads for \$3,100, og ved de mange Venners Hjælp, som sendte ham Gaver, er han nu saadan stillet, at han da har et Hjem. Der er jo, som vi ser, indkommen lidt over 2,000. Men det er kostbart at flytte, og det tager meget hver Dag til Livsoophold. De har endnu 4, som er afhængige af Hjemmet.

Jeg blev af flere spurgt om hans Tilstand, og der blev spurgt om det timelige saavel som om det aandelige. Jeg vil først give lidt om det timelige. Dog, her vil jeg føje ind: Jeg vilde nødig, at nogen vil føle sig saaret og allernødigst vilde jeg saare Pastor Christensen eller hans; men jeg maa sige: Der maa mere til, om den Mand med hans Familie skal komme igennem uden alt for stor Næringsorg. De har saamaend haft nok af det; og skal han igen blive stærk nok til at optage en Gerning i Menigheden som han helst vil, og helst burde, saa, Venner, lad os faa saa meget samlet, saa han kan have dette lille Hjem betalt. Kan han faa det og saa have sin lille Pension — han er jo for ung til at faa de fulde \$500 — saa synes jeg, at Aar efter Aar vil saa Børnene vokse op, og saa kan det gaa, men det er en svær Tid at faa begyndt i, selv om der begyndes i det smaa.

Pastor Christensens Sygdom er jo en af disse selv for Lægerne lidt uforstaaelige, men er, saavidt jeg, ser, ikke anderledes, end at Christensen kan godt fungere som Præst. Kan han faa en lille Menighed, der vil være god ved ham, og ikke forlange mere, end han kan udføre, saa er han jo saa ung og energisk, saa han sikkert endnu i nogle Aar kan gøre et godt Arbejde under rimelige Forhold. Vi ved jo nok, at der er kun faa, som forstaa det Arbejds Tryk, der hviler paa en Præst; men I, der som Præster har slidt forgyldningen af — og I, som staaer med Arbejdets Tryk paa eders Skulder — og der er da sikkert ogsaa lægmænd, som har været med i Arbejdet — I vil forstaa, naar jeg har det Ønske, at Pastor Christensen vilde blive hjulpen, om han nu, da han er fri for Sjaelesorgen i særlig Forstand, kunde i nogen Maade fries fra Næringsorgen, der sammen med hans Embedsgerning har brækket ham ned, saa og kun saa, vil han naa endnu en Tid at komme ind i den Gerning, han kom til Amerika og er ordineret til og som han sikkert af hele sit Hjerte længes efter, og er sikkert velskikket til, naar Nerverne kan blive lidt stærkere, og de timelige Forhold lidt bedre. Aanden er frisk, og Livsmødet er der. Maa jeg slutte med at bede Venner af Pastor Christensen og hans Familie og Venner af Guds Rige iblandt os — om at se efter en Lejlighed til at naa saa langt, at Gælden kastes af dette lille dejlige Hjem.

Enhver kan forstaa, at vi har det godt her i Laurens nu; da jeg var bortrejst, kunde Pastor Christensen tage sig af Menighedsarbejdet, og nu, da min Søn Scriber, der studerer paa Hardwick Seminary, er kommen saa langt, at han er taget i Brug af Kirken, ikke længere kan passe vor Søndagsskole, saa fik vi i Christensen en øvet og god S. S. Lærer; og ved andre Lejligheder er vi godt stillet. Det gør jo vore Forhold rigere, at vi er to Præster; vi ligger jo lidt for os selv og har savnet de gyldne